

Ester Ferrando. ESCUPTORA

«Ara que tenim Cal Massó caldrà veure si els polítics estaran a l'altura en apostar per l'art»

L'artista reusenca indaga les obsessions compulsives en la seva última exposició al Centre d'Art Cal Massó, del qual espera que emprengui a partir d'ara una política decidida de suport a l'art més modern i d'avantguarda «que sempre ha caracteritzat Reus»

NATÀLIA BORBONÈS

● Ester Ferrando presenta al Centre d'Art Cal Massó la instal·lació *TOC: trastorn obsessiu compulsiu*, que s'inscriu en l'exposició col·lectiva *La vida en comú* amb què el centre ha reobert les portes. Ferrando, una de les artistes més destacades de l'última fornada d'artistes locals, ha pres com a origen de la seva proposta una mania personal: la de rentar-se les mans abans d'anar a dormir. Si no ho fa, no pot agafar el son.

—Fa temps que li passa això?

—«Des de sempre. Mentre preparava l'exposició, ho pensava. Des de quan ho faig? No ho sé. Des de sempre.»

—Li ho pregunto perquè podria ser alguna mania relacionada amb la seva activitat artística. M'embruto les mans mentre treballa i, per tant, me les he de rentar sovint.

—«No. El que passa és que sóc molt manitàtica amb aquest tema de rentar-me les mans. Per exemple, quan faig classes, el guix de la pissarra em molesta molt. Tinc la pica al costat i entre explicació i explicació, mentre els alumnes fan els exercicis, em rento les mans. És una mania.»

—La instal·lació té nou piques de fibra de vidre amb llum interior i on hi ha una pastilla de sabó gastada per l'ús. Expliqui'n el sentit.

—«Són piques col·locades en sèrie de tres per tres, que em donava aquesta idea d'ordre, repetició i ritual. M'agrada molt la seriació perquè encara que sigui una obra seriada les peces no són mai iguals. I m'agrada molt treballar personalment els materials. La part de dalt de les piques les he fet jo amb fibra de vidre, que és un procés difícil i costós però m'agrada molt el contacte amb el material. Suposo que és per la meua formació d'escultora.»

—I les pastilles de sabó són de persones afectades pel trastorn?

—«Sí. Vaig parlar amb la psiquiatra María Belén Pardo perquè per a mi era molt important que les pastilles fossin de persones afectades de TOC. Ella va decidir a qui es donava la pastilla i a qui no. Amics i companys em deien que era igual que les pastilles no fossin de malalts. Però no és el mateix. Jo he de saber que són autèntiques. A vegades, en la història de l'art hi ha petites trampes d'aquestes, en què l'ar-

Artista i gestora

● Llicenciada en belles arts, especialitat d'escultura, Ester Ferrando (Reus, 1972) va ser directora de la Sala Fortuny del Centre de Lectura de Reus durant els anys 1999-2001, en la que va ser la penúltima etapa de l'aposta decidida que l'entitat havia fet, als anys vuitanta, per l'art més contemporani. Ferrando hi va comissariar els cicles *Desig i Por* amb la participació d'artistes com ara Zush, Fontcuberta, Bigas Luna o Marcel Pey. Durant tres anys va treballar en la coordinació tècnica d'exposicions de l'àrea d'Art i Creació de l'Institut Municipal d'Acció Cultural (IMAC). Entre 1999 i 2004 va formar part del consell assessor d'arts de l'Ajuntament de Reus, òrgan que actualment és inoperant.

Com a artista, Ferrando ha fet exposicions individuals i col·lectives des del 1994 en espais de

Figueres, Banyoles, Valls, Mataró, Vic, Lleida, Reus, Tarragona i Barcelona, i també a París o Örebro (Suècia). Té obra al Museu d'Art Modern de Tarragona, al Centre de Lectura de Reus i en galeries i col·leccions privades. La seva obra, que sempre indaga els espais privats de l'individu a través d'instal·lacions estimulants i suggestives, ha estat reconeguda amb una menció honorífica en el trenta-unè premi Julio Antonio d'escultura (2002). Dos anys després va guanyar el mateix premi, que organitza el Museu d'Art Modern de Tarragona, amb una obra que, com és habitual, tractava el tema de l'aigua i la relació que hi estableix la gent que la utilitza. L'obra de la reusenca, que és professora de plàstica a l'IES Joan Guinjoan de Riudoms, ha estat seleccionada en nombroses biennals d'art.

—Quan entres a Cal Massó, la seva exposició convida a la introspecció i al silenci. És com si fossis en una església.

—«Això m'ho diu molta gent de les meves exposicions. M'agrada que la llum tingui un punt de religiós i de ritual. L'aigua també té aquesta connotació. L'aigua del bateig, per exemple.»

—En la seva última exposició a Reus, fa dos anys, va optar per peces de petit format amb l'ànim que fossin més fàcils de comercialitzar. També és l'objectiu de la de Cal Massó?

—«No. És molt difícil de vendre això. I és una exposició pensada per a Cal Massó. En un altre lloc potser no hi cabrien nou piques, només tres o una. O hi hauria massa llum i no quedaria bé. M'agrada molt treballar amb l'espai, que és clau en l'escultura. Sempre penso on anirà expo-

sada la peça i quin recorregut farà l'espectador.»

—Què n'esperen de Cal Massó, els artistes?

—«Estic una mica a l'expectativa. La generació dels anys vuitanta va lluitar molt per tenir un espai adequat per poder treballar i després vam venir els més joves, que també hem reivindicat el mateix. Però costa molt que els polítics estiguin al nivell dels artistes, que sempre hem treballat sense mitjans i muntant exposicions de manera voluntària. Per a aquesta exposició, per exemple, hem tingut un pressupost ridícul per fer les obres comparat amb tot el que s'ha gastat en el centre. Per a mi una exposició vol dir gastar-me molts diners en material i transport. A mi m'ha fet molta il·lusió fer una instal·lació nova per a Reus. Però tens la sensació que fas una cosa altruista i que encara hakis de donar les gràcies que te la deixin fer. I això sap greu. Si Cal Massó té projecció exterior serà perquè hi ha uns comissaris que saben el que s'ha de fer en aquest moment. I aposten per una línia, que espero que sigui la més moderna i d'avantguarda, que és com ha sigut sempre Reus en el terreny artístic. Ara tenim l'espai i caldrà veure si els polítics estan a l'altura i són capaços de pagar un comissari i un projecte. Entenc que és un moment difícil amb tota la crisi que hi ha, en què la cultura pateix moltíssim. Però es poden fer poques coses però ben fetes. Es poden fer durar les exposicions, fer visites guiades i involucrar-hi les escoles, es pot pensar en accions per treure un profit de Cal Massó. Els artistes hem fet molta feina per Reus. Et podria dir molts noms: Francesc Vidal, Aureli Ruiz, Montserrat Cortadellas i Albert Macaya, per exemple. Però ara són els polítics els que han d'apostar.»

—Parla de poca ambició?

—«Sí, en aquest sentit, Reus és poc ambiciós. Ara ja tenim el continent i cal saber què s'hi farà a partir d'ara. En la inauguració va venir gent d'espais d'art de tot Catalunya per donar suport al projecte de Reus. Tots estan a l'expectativa. Que ara tinguem el Centre d'Art Cal Massó s'ha d'agrair a Xavier Filella [anterior regidor de Cultura] perquè hi creia i hi va apostar. Per molt edifici que tinguis i per molts artistes que hi hagi, si no hi ha un polític al darrere que s'ho cregui les coses no funcionen.»

tista diu una cosa i després n'és una altra. Però per a mi era important que fos de veritat. I el dia de la inauguració pensava que potser els propietaris de les pastilles hi eren. No sé qui són, ni quina cara fan, però hi estan representats. A les piques hi ha la seva empremta.»

—En tota la seva trajectòria artística, l'aigua i els elements que hi estan relacionats, com ara banyeres i piques, hi són sempre presents. Per què l'aigua l'atrau tant?

—«Quan començo a pensar en coses que em preocupen i que m'interessen per a una obra, sempre hi surt l'aigua. Per a mi, l'aigua és tot. És vida però també té aquest punt de regenerar, purificar i rentar. Crec que d'aquí a uns anys tot tindrà més sentit. Ho veig moltes vegades en artistes dels quals, en moments determinats, no acabes d'entendre per

què han fet allò però després, amb el temps, tot lliga. El que m'ha passat en aquesta exposició és que quan Aureli Ruiz [comissari de *La vida en comú*] em va demanar una obra sobre llocs i comunitats de persones ho vaig passar malament perquè jo sempre treballa a partir de mi i no dels altres. I em vaig preguntar quina cosa específica meua em podia relacionar amb un grup determinat de gent. I vaig pensar en l'hàbit de rentar-me les mans i, és clar, és un procés on hi ha l'aigua. Sempre faig cap a l'aigua. Em pensava que era una fòbia, perquè no havia sentit a parlar mai del trastorn obsessiu compulsiu. Però després la psiquiatra em va comentar que segurament el que faig jo no és un TOC. El fet que ho necessiti per dormir és com els nens petits que dormen amb el ninot o el xumet. És una cosa que et relaxa i et fa sentir bé.»